

Грандіозний план для України

Автор – Мотиль О., переклала з англійської Чугунова А., перекладач Free Voice IAC

Україні потрібен грандіозний план – набір всеосяжних і реалістичних цілей для визначення напрямку геополітичного, економічного та культурного розвитку протягом наступних 20 років. Війна з Росією, яка відбувається зараз, достатньо продемонструвала, що Україна більше не може розраховувати на те, що все вирішиться саме собою. Уторгнення Росії до Криму та Донбасу означає, що **Україні час робити вибір не між сторонами конфлікту, а між лініями поведінки**, які б захищали її власні довготривалі інтереси.

Історія налічує декілька прикладів, які були б корисними для України. З часів падіння Київської Русі у XIII ст. територія сьогоденної України підлягала кільком хвилям царської експансії з боку агресивних сусідніх націй. Кожна хвиля захоплення руйнувала політичні та соціальні інститути, часто призводячи до величезних людських страждань. Кожен напад назавжди відходив у минуле лише після того, як та чи інша імперія розпадалася, зазнавала поразки чи перетворювалася на обмежену державу-націю.

Існує лише один виняток – сучасна Росія. Незважаючи на історичні відмінності з царською Росією та Радянським Союзом у розмірі та загарбницьких схильностях, сьогоденна Росія фактично ідентична їм обом. Мабуть, жага загарбництва є результатом незмінних геополітичних реалій, якими керувалися російські політики протягом сторіч. Або ж вона може бути результатом минулих та сучасних імперських тенденцій Росії. **Щодо України, то обидва варіанти призводять до одного результату: Росія є і надалі буде загрозою її безпеці та існуванню**, незалежно від її геополітичних розмірів та амбіцій, навіть після ери правління президента Росії Володимира Путіна та повернення Росії до демократичного режиму. Росія буде і надалі становити загрозу, поки не встановить повністю консолідовані та стабільно демократичні відносини.

Історія має і інший урок для України: Захід, а саме Європа, розглядає Україну як об'єкт експлуатації (Німеччина – в обох світових війнах) або байдужості (Європейський Союз і його попередники, Європейське Економічне Співтовариство стосовно незалежності України). Усе ж, Україна має стратегічний інтерес життєво важливої значущості для безпеки, стабільності та існування Європи. **Існування України дає гарантію того, що загроза та імперська схильність Росії ніколи не досягне самої Європи**. Неспроможність збагнути цю елементарну геополітичну реальність походить від досі розповсюдженого західноєвропейського погляду на східних європейців (навіть членів ЄС) як на політично незрілих «недоєвропейців». Ставлення Західної Європи до України є навіть більш поблажливим, що українці ніколи не будуть «як вони».

Історія також показує, що Україні слід ставитися скептично до спроможності Європи діяти як об'єднана структура в справах із Росією. Відсутність єдності завжди була історичною нормою для Європи як за часів Священної Римської Імперії, так і за постійного франко-німецького суперництва чи численних конфліктів між невеликими країнами континенту. Навіть якщо Євросоюз вистоїть під тиском останніх подій, є велика ймовірність того, що він врешті-решт стане об'єднанням іншого виду. Союз буде спроможним приймати рішення, будучи меншого розміру. До того ж, він не стане тим союзом, до якого прагне вступити Україна: вузький Франко-Германський клуб принесе мало користі кому-небудь, так само, як і надто широка співдружність.

Урешті-решт, історія стверджує, що ставлення Сполучених Штатів до України буде сильно залежати від стосунків між США та Росією. **США явно користується дружбою з Україною лише за скрутних умов.**

Домінантні геополітичні реалії, що протистоять Україні сьогодні та у найближчому майбутньому, представлені трьома аспектами: довготривала існуюча погроза з боку Росії, постійна ненадійність Європи та постійна залежність політичних відносин між США та Україною від стосунків між Росією та США. Грандіозний український план повинен бути складеним відповідно до випробувань та можливостей, представлених цими реаліями.

По-перше, найбільш очевидним пунктом є **необхідність для України мати збройні сили**, які були б достатньо сильними, щоб відбити будь-яку атаку з боку Росії, не доходячи до повномасштабної ядерної війни. Слід реструктурувати українську армію, щоб вона була здатна протистояти цій загрозі та була достатньо озброєна, аби відбити будь-яку масивну танкову або повітряну атаку. На думку вітчизняних і західних експертів, найкращим варіантом для України буде високопрофесійне мобільне військо. Однак, така армія буде дорогою.

По-друге, **Україна повинна побудувати економіку, яка могла б підтримувати спробу такого масивного озброєння, та забезпечувати необхідні життєві стандарти багатостраждальної української нації.**

По-третє, **Україна повинна чинити опір невоєнним методам, які Росія використовує проти неї.** Ключовим у несиловій атаці є поняття «Російського світу», що складається з самих лише росіян та російськомовного населення, яке Кремль зобов'язаний захищати. Якщо якась країна потрапляє до цього «Російського світу», у неї є лише один шлях, аби з нього вирватися: поступово скорочувати використання російської мови, замінюючи її рідною мовою. Тож Україна повинна взяти приклад з Балтійських країн та зробити українську та англійську мовами щоденного вжитку, зменшуючи використання російської мови до побутового використання, обмеженого лише старіючим поколінням. Таку зміну можна провести, не порушуючи прав людини чи культурних норм, ефективно запровадивши українську мову як єдину мову збройних сил.

Міжнародні відносини України повинні будуватися навколо цих трьох геополітичних реалій. Через те, що Росія завжди становитиме загрозу, а Європа залишатиметься ненадійним партнером, **Україні слід спрямувати зусилля на встановлення зв'язків з країнами, що знаходяться перед подібним неприємним геополітичним вибором.** Білорусія, Естонія, Латвія, Литва, Молдова, Польща та Румунія вже довго розриваються між Німеччиною та Росією, піддаючись їхнім імперіалістським прагненням. Хоч і будучи загарбницькою, Росія слабка в економічному та політичному плані; вона спирається на встановлений Путіним глибоко корумпований і нестабільний режим, подібний до фашистського. Між тим, країни головним чином побудували стабільні політичні та економічні інститути й армію. На початку 90-х років тодішній президент України Леонід Кравчук боровся за розгляд Балто-Чорноморського союзнництва, що так і не був утіленим в життя, тому що західні сусіди України надавали перевагу її інтеграції в ЄС чи НАТО. Нещодавно це питання постало знову, але у вигляді проекту Міжмор'я, через агресію Путіна та слабку відповідь заходу. В ідеальному випадку до списку країн Міжмор'я входила б і Туреччина.

Звичайно, Україні слід і надалі підтримувати найкращі можливі стосунки з Європою, Росією та Сполученими Штатами. Дипломатія ніколи не буде зайвою. Однак, **ніякі дипломатичні стосунки з Україною не перетворюють Росію на дружнього сусіда.** Як свідчить історія, лише перетворення Росії на меншу державу чи відхід від імперіалізму здатні це зробити. Дипломатія України також не в змозі переконати Східну

Європу в тому, що українці заслуговують на європейське майбутнє так само, як німці чи французи. Лише багата та сильна Україна може зробити це. Українському уряду слід спрямувати зусилля на підтримання якомога міцніших економічних і культурних зв'язків зі США.

Політичне, економічне та культурне відокремлення від Росії, об'єднання зі світом і встановлення зв'язку зі Східною Європою, Туреччиною та США – ось три компоненти грандіозного плану, який міг би гарантувати безпеку та стійкість України протягом наступних 20 років.